

En sammenskrivning af kommentarerne til spørgsmålene

”Hvad betyder prædikenen for, hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?”

I prædikenen får man en større forståelse for evangeliet, får åbnet teksten, så Gud opleves nærværende. Der bliver sat nogle ord på troen, som man måske ikke kunne finde selv – den kan sige os noget, som vi ikke kan sige os selv.

Relationer fra teksten til dagligdagen betyder meget for, at den enkelte får noget med sig fra teksten – ord, der giver mening, måske provokerer, giver stof til eftertanke eller skaber billeder, der kan tages med ud i livet. De gamle ord gøres nærværende i en nutidig kontekst.

Der blev også stillet følgende modspørgsmål med kommentar:
Møder vi Gud i prædikenen? Det er en fortolkning af Gud

Hvad betyder bønnerne for, hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?

Bøn opleves som samtale med Gud – med fordybelse og nærvær – også beskrevet som ”Troens åndedræt”. Det kan både være individuelt/privat eller i fællesskab/fællesskabende, som når fadervor eller trosbekendelsen siges i kor, eller når menigheden tilslutter sig en bøn med Amen.

Den nuværende liturgi med indgangs- og udgangsbøn giver en fælles ramme. Lægmandslæsning kan give medejerskab for menigheden. Nyere sprog kan være med til at gøre bønnerne mere levende og forståelig. Afvekslende bønner skærper opmærksomheden.

Nogle synes, der er rigeligt med rituelle bønner – og for mange gange Fadervor (det kan blive en remse). Mere tid til stilhed og egne bønner nævnes også.

Hvad betyder bibellæsninger for, hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?

Bibellæsningerne er fundamentale – basen/udgangspunktet for Gudsmødet. De er grundfortællingen om Gud – med gentagelserne får vi genkendelighed og et mønster for, hvem Gud er. Teksterne repræsenterer det store, som ikke ændrer sig gennem tiderne. Det er godt, hvis alle læsningerne inddrages i prædikenen. De er en fortælling, der skal tolkes, en vej til dialog, inspiration til samtale.

Flere skriver, at der generelt er mange ord i gudstjenesten, at 3 læsninger er for meget, at sproget er svært at forstå.

Hvad betyder musikken og sangen for, hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?

Musikken er et mødested, hvor man kan tale med Gud. Musikken kan bevæge – salmesangen kan løfte op og bære. Præludiet stemmer sindet. Musik, tekster og det at synge gør Gud levende og giver fællesskab. Musikken formidler indholdet i troen, giver et fælles sprog. Teksterne skaber billeder af Gud. Med teksterne kan Gud tale til os og vi til ham. Musikken og sangen binder gudstjenesten sammen.

Mange gange nævnes det, at nye salmer er vigtige at få med – i en god balance med de gamle, hvor mange oplever genkendeligheden og det inkluderende i salmesangen. Hvis der er for mange nye/ukendte salmer kan det virke helt modsat, og man følger sig i stedet ekskluderet.

Det nævnes, at ”tærsklen er høj – ligesom tonearterne”, og at musikken nogle gange er det eneste bindeled til livet uden for kirken.

Hvad betyder rummet for, hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?

Anderledesheden skærper vores sanser. Det skaber fokus for oplevelsen af mødet med Gud. Ritualerne er med til at skabe rummet. Det giver en stemning af Guds storhed, nærhed og højtidelighed, ro og fordybelse. Rummet "taler" med sin akustik. Rummet kalder på tilstedeværelse.

Det gør noget at træde ind i et rum, som er bygget uden noget som helst andet formål end mødet mellem Gud og mennesker. Der er værdi i rummet, tradition og historisk vingesus.

Rummet er den konkrete scene – det er vigtigere end musikken.

MEN rummet er ikke afgørende for mødet med Gud, man kan holde gudstjeneste hvor som helst og opleve mødet. Der kan også være for mange symboler, malerier og udsmykning der forstyrrer koncentrationen om indholdet i gudstjenesten.

Gamle kirkerum – gamle ritualer.

Opbygningen i kirkerummet kan gøre, at f.eks. dåbsgæster sidder for sig selv, og ikke føler sig som en del af menigheden

Kan noget med fordel ændres til det bedre?

Her blev nævnt mange af de ting, der allerede bruges/gøres i nogle kirker f.eks. uddeling af dåbslys, dåbsservietter, at holde børnekirke, lægmandslæsninger og forskellige former for "guide" til menigheden via folder, powerpoint, regibemærkninger. At bruge nogle af de nyere bønne-bøger og "Den nye Aftale" ved læsninger.

Af de mere konkrete og lidt anderledes ændringer er bl.a. følgende foreslået:

- At stå op under nadveren – det kan være mere tilgængeligt fysisk og mentalt
- At fjerne korsvar fra menigheden – svarene kan virke fremgørende og uforståelige
- At udskifte teksterne i 2. tekstrække
- Sidde ned ved læsninger og stå op under sang
- At få velsignelsen som det allersidste inden gudstjenesten slutter
- At velsignelsen ligger FØR nadveren, så man har mulighed for at gå inden nadveren
- At reducere nadverritualet, så det i højere grad betoner fællesskabet
- Reducere i bønnerne – ikke flere gange Fadervor.
- Plads til individuel bøn i stilhed

Herefter var der samtaler i nye grupper, hvoraf seks grupper først talte om "Hvad betyder det for dig, at du er døbt?"

De mest sagte ord i den sammenhæng er der kommet denne ord-sky ud af:

Efterfølgende blev der talt om, hvad det betyder, om børn i ens familie bliver døbt. Det gav denne ord-sky:

Otte grupper havde samtaler om nadveren.

Ud fra anekdoten om en 6-årigs oplevelse af nadveren ved en Allehelgensgudstjeneste blev der talt om "Hvad har du "med", når du går til alters?"

Der "medbringes" liv, tro, håb, tvivl, fiaskoer, succeser, bekymring, sorg, ærbødighed, problemer, taknemmelighed, ønsker, svære ting og "vores egne tomme hænder".

Det er her, man kan komme med det, der tynger, uden at blive vist bort og med hele sin mennesketilværelse – også det, man ikke er stolt af. Her er en dialog med Gud og et fællesskab med mennesker og Kristus – et fællesskab, hvor Jesus ser os som lige, og hvor der gives syndsforladelse og tilgivelse.

Det bliver nævnt, at det er godt at knæle – at være lille, ydmyg og taknemmelig.

Det er vigtigt at have god tid til nærværet med Gud.

Øjenkontakt er vigtig. Bortsendelsesordene er vigtige.

Det spørges også, hvorfor altergangen er blevet så hyppig?

Grupperne talte også om det konkrete eksempel på, hvad præsten skal svare, hvis et barn under nadveren overrasket spørger, om "Det virkelig er rigtig blod?"

Forslagene er overvejende "Nej" eller, at det er vin/soft.

Der er også korte forklaringer som:

- Det er Jesu hjerteblod = at give det bedste man kan
- Vi forestiller os det
- Et ord og et tegn
- Et symbol
- Jesus gav sit liv for os
- Lidt forklaring om påsken / skærtorsdagsmåltidet
- Betydningen af det væsentlige
- Blodet er et tegn på Jesu kærlighed og frelse
- Jesus gav sit liv for os

Nogle grupper nåede også at tale om spørgsmålet "Hvorfor døde Jesus?"

Men her kom ikke mange svar på skrift.

Vi håber, I med denne opsummering fra dagen, kan finde inspiration til, at arbejde videre med samtaler omkring gudstjenestens liturgi i de enkelte sogne i løbet af de kommende måneder, gerne i samarbejde med andre organisationer eller institutioner i sognet.

Kommentarer og nye forslag må meget gerne sendes til folkekirkensliturgi@km.dk, og de vil blive taget med, når biskopperne mødes for at drøfte om og i hvilket omfang der skal ske ændringer eller nye tiltag på det liturgiske område.